

vorden

Verwijst D. BVBA in de gedingkosten in hoofde van V.H. begroot op 147,28 EUR kosten dagvaarding en 440,00 EUR rechtsplegingsvergoeding.

ring en
sten te
aan in

Laat de kosten in hoofde van C.C. ter zijne laste.

Waar aanwezig waren: J. Verschaeren, voorzitter van de kamer, rechter; G. Proost en J. Smet, rechters in handelszaken.

t.b.v.

N o o t

C.C.

Dit vonnis werd bevestigd bij arrest van het hof van beroep te Antwerpen van 29.4.2013 (2011/AR/2250), behoudens voor wat de becijfering van de medische kosten betreft. De koper had dat onderdeel van zijn eis in de loop van de procedure in hoger beroep herleid tot 1.477,78 EUR.

ningen
or het

N o o t

ekom-

Wet consumentenkoop is van toepassing op de verkoop van een hond door een professionele verkoper

5 juni

Op 6 juni 2011 heeft de rechtbank van koophandel van Turnhout een bijzonder interessant vonnis gevelde aangaande de verkoop van een hond door een professionele hondenverkoper uit de Antwerpse Kempen. Met de verkoop van honden is in België veel geld te verdienen en dit trekt allerlei soorten handelaren aan. Er zijn verkopers van honden die zich toespitsen op één welbepaald ras en enkel honden verkopen die in België geboren zijn. De consument die zich bij een dergelijke verkoper een hond aanschafte, zal meestal gerust gesteld worden door de aanwezigheid van het moederdier. Er zijn er ook anderen die een veelheid aan rassen aanbieden. De consument dient zich hier de vraag te stellen hoe het komt dat het moederdier niet aanwezig is of niet kan getoond worden. De reden hiervoor is dat dergelijke verkopers (soms zeer jonge) puppy's zonder moeder importeren uit landen van het voormalige Oostblok (voornamelijk uit Tsjechië, Hongarije, Slovaakse en Polen⁷⁴). Dit soort van verkopers hebben de praktijk ontwikkeld slechts over te gaan tot overhandiging van het garantiecertificaat (zie verder) nadat de prijs betaald is. Op deze manier wordt vaak slechts nadat de aankoopprijs is overhandigd, vermeld dat de hond in een midden- of Oost-Europees land is geboren en nadien naar België is getransporteerd. Dierenrechtenorganisaties omschrijven deze 2de categorie van verkopers als broedfokkers.

grond

De Belgische wetgever is zich van de misstanden bewust en heeft nuttige hervormingen doorgevoerd. Zo is het vanaf 2007 verboden om nog langer honden en katten te verkopen in dierenpeciaalzaken. Deze maatregel werd genomen om impulsaankopen tegen te gaan en om de socialisatie van katten en honden te bevorderen. Het is immers een welbekend probleem dat tijdens vakantieperiodes niet weinig katten

erwijl-
maart
resten

edrag
ormale
m, tot
n aan

onder-

74. Zie meer uitgebreid: A. GODFROID, "Professionele hondenfokkers aanpakken kan via consumentenrecht", *Juristenkrant* 2012, nr. 251, p. 1 en 4.

en honden worden achtergelaten omdat de koper op het moment van de koop de verantwoordelijkheden verbonden aan het houden van een huisdier niet voldoende had ingezien. Wat betreft socialisatie is het van belang dat het dier zo lang mogelijk bij het moederdier blijft. De glazen kooien waarin de dieren vroeger werden tentoongesteld hadden vaak een zeer negatieve uitwerking op het gedrag van het dier (agressie) wat een gevaar kon betekenen voor de volksgezondheid. Dit is ook de reden waarom de wet van 2007 onder instigatie van de minister van Volksgezondheid is tot stand gekomen. Ten slotte is het sinds 2007 verboden om een consumentenkrediet toe te staan ter bekostiging van de aankoop van een gezelschapsdier, ook deze maatregel dient impulsaankopen tegen te gaan (zie art. 3 en 4 van de wet 11 mei 2007 tot wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren (BS 4 oktober 2007, p. 51.991)).

Het 2de luik van de wetgevende ingrepen wordt gevormd door de maatregelen die meer specifiek gericht zijn tegen de trafiek van honden afkomstig uit Oost-Europa. Deze maatregelen hebben niet meteen als doel impulsaankopen tegen te gaan, maar zijn erop gericht de consument beter te wapenen tegen malafide verkopers. Ook hier had de wetgever de bescherming van de volksgezondheid voor ogen door bijvoorbeeld over te gaan tot invoering van een verplicht hondenpaspoort waarin de bewijzen van vaccinaties worden aangebracht. Immers, indien honden geïmporteerd worden uit landen die niet strikt toezien op het toedienen van belangrijke vaccinaties (bv. tegen hondsdolheid, een ziekte die overdraagbaar is op de mens) is het gevaar voor de Belgische volksgezondheid reëel. Ook andere bepalingen uit het KB van 2007 trachten de trafiek te reguleren (bv. het verbod om moederdieren meer dan 2 keer per jaar te laten werpen of het verbod om puppy's te snel weg te nemen bij hun moeder).

Op aandringen van dierenrechtenorganisaties die uitvoerig hadden gedocumenteerd in wat voor schandalige omstandigheden honden in bijvoorbeeld Tsjechië worden gekweekt⁷⁵, heeft de wetgever opnieuw ingegrepen in 2009 (zie KB 18 maart 2009 tot wijziging van het KB van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren (BS 1 april 2009)).

Vanaf 2009 is het zodoende verboden om geïmporteerde dieren te verhandelen als de Belgische verkoper minder dan 10 nesten afkomstig uit zijn eigen kwekerij verhandelt. Indien wordt gekozen voor de verkoop van geïmporteerde dieren dienen deze gezond verklaard te worden door de contractdierenarts en moeten zij verplicht een "quarantaineperiode van 5 dagen" (*sic*) ondergaan. Ten slotte, en dat is de belangrijkste wijziging die is aangebracht, mogen slechts dieren uit het buitenland verhandeld worden "voor zover de minister [van Volksgezondheid] heeft vastgesteld dat de wetgeving van het land van oorsprong aan zijn honden- en kattenfokkers [voorwaarden aangaande dierenwelzijn] oplegt". In de praktijk mogen dus slechts geïmporteerde dieren verkocht worden indien het dier afkomstig is van een buitenlandse kweker die is opgenomen op een lijst die gepubliceerd wordt door de FOD Volksgezondheid, Dienst Dierenwelzijn en CITES⁷⁶. Ernstig probleem met

75. Zie bv.: http://www.ifaw.org/sites/default/files/illegale_hondenhandel.pdf.

76. Deze lijst kan geraadpleegd worden op: http://www.health.belgium.be/filestore/19082649_NL/Elveleurs_%C3%A9trangers_05-03-13.pdf.

deze lijst is dat zij wordt aangevuld op vraag van de importeurs. Bovendien is bekend dat één (Slovaakse) kweker die op de lijst voorkomt strafrechtelijk vervolgd wordt wegens het illegaal transport van 113 puppy's van Slovakije naar België via Duitsland en Nederland⁷⁷. Het lijkt daarom niet aangewezen dat de praktijk wordt verder gezet dat de lijst wordt opgesteld en aangevuld op vraag van de Belgische erkende fokkers.

Alle hervormingen die tot op heden zijn doorgevoerd zijn goed bedoeld doch schieten in de praktijk tekort om 3 redenen. Ten eerste kennen slechts weinige consumenten hun rechten (het is in deze te noteren dat het geannoteerde vonnis mede tot stand is gekomen omdat een advocaat het slachtoffer was). Ten tweede treden bepaalde dierenartsen op in een dubbele hoedanigheid: enerzijds zijn zij de zogenaamde contractdierenarts die moet verklaren dat een geïmporteerd dier geschikt is voor de Belgische markt, anderzijds zijn zij de dierenarts waarnaar de verkoper in geval van ontevredenheid zijn klanten doorstuurt. Het geannoteerde vonnis toont aan dat zulks bijzonder problematisch kan zijn gelet op het gebrek aan onafhankelijkheid van de dierenarts dat daardoor ontstaat. Ten derde is de tekst van het garantiecertificaat dat sinds 2007 verplicht moet worden overhandigd bij de verkoop bijzonder verwarrend opgesteld. De vraag stelt zich of Unizo die positie heeft ingenomen tijdens het wetgevend proces er hand in heeft dat de tekst van het certificaat onduidelijk is.

Volgens artikel 30, § 1 van het koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling en dieren is de verkoper verplicht *“een waarborg over de gezondheid van het dier”* te geven, *“daartoe overhandigt hij de koper een behoorlijk ingevuld garantiecertificaat dat overeenstemt met het model in bijlage XI”*. Artikel 30, § 3 van datzelfde KB is opgesteld als volgt: *“Onverminderd de rechten die de koper zou kunnen gelden overeenkomstig de geldende wettelijke rechtsmiddelen, meer bepaald de artikelen 1641 en volgende van het Burgerlijk Wetboek, laat de garantie aan de koper de keuze tussen de terugbetaling van de verkoopprijs, de vervanging van het dier of de gedeeltelijke terugbetaling van het dier.”*

§ 3 van artikel 30 van het genoemde KB is dus relatief duidelijk in de zin dat de koper niet verplicht is de procedure uit het garantiecertificaat te volgen, doch steeds kan opteren voor een vordering gebaseerd op de artikelen 1641 (het gemene kooprecht) “en volgende” (hiermee wordt bedoeld de wet consumentenkoop). Echter, de tekst van het garantiecertificaat, dat conform het genoemde koninklijk besluit moet overhandigd worden bij de verkoop, is bijzonder verwarrend. Het certificaat werkt immers in de eerste vijf artikelen een procedure uit waarbij het erop lijkt dat slechts een waarborg wordt geboden voor een limitatieve lijst van ziektes en dat, bovendien, het dier binnen de 10 dagen na aankoop dient te overlijden (dit terwijl de garantietermijn uit art. 1649^{quater} BW 2 jaar bedraagt). Indien het dier overlijdt is de koper bovendien nog eens verplicht over te gaan tot autopsie bij welbepaalde universitaire instellingen (Gent en Luik). Slechts het laatste artikel van het garantiecertificaat (art. 6) maakt melding van de mogelijkheid een vordering in te stellen maar ook dit

77. Zie *Parl. Vr. Kamer* 2012-13, vraag nr. 198 Willem-Frederik Schiltz aan de minister Middenstand en Landbouw, <http://www.dekamer.be/QRVA/pdf/53/53K0089.pdf>, p. 121-122.

artikel is onbevredigend omdat gekozen is voor het archaische en door het Frans geïnspireerde “onverminderd”. Dit artikel 6 stelt: “Enkel de Belgische rechtbanken zijn bevoegd in geval van betwisting. Dit certificaat geldt *onverminderd* de andere mogelijkheden dan beroep voorzien in de artikelen 1641 en volgende van het Burgerlijk Wetboek.”

Het gevolg van de onduidelijke tekst van het garantiecertificaat is dat die verkopers die te kwader trouw zijn, kopers – die in de overgrote meerderheid der gevallen niet juridisch geschoold zijn – om de tuin leiden door te stellen dat de voorwaarden van het certificaat niet vervuld zijn. Elke rechterlijke uitspraak waarbij toepassing wordt gemaakt van de wet consumentenkoop of het gemeen kooprecht is dan ook toe te juichen.

In het vonnis van de rechtbank van koophandel stonden 2 partijen tegenover elkaar. Enerzijds was er de koper van de hond, een advocaat die als consument een hond heeft aangekocht en de persoon die de advocaat vergezelde bij de aankoop (hierna samen aangeduid als “de koper”), anderzijds was er de hondenvkoper uit de Antwerpse Kempen. Op 28 maart 2010 ging de koper, consument zijnde in de zin van artikel 1649*bis*, § 2, 1° van het Burgerlijk Wetboek, over tot aankoop van een Franse bulldog.

De dag zelf nog van de aankoop blijkt dat de hond ziek verkocht is. Op 29 maart 2010, dit is één dag na de aankoop, wendt de koper zich tot een – onafhankelijke – dierenarts verbonden aan een dierenkliniek dewelke adviseert “terug te gaan naar de dierenkennel omdat geen gezonde pup is aangekocht”. De koper neemt hierna contact op met de kennel, verkoper zijnde in de zin van artikel 1649*bis*, § 2, 2° van het Burgerlijk Wetboek. De kennel adviseert contact op te nemen met de dierenarts die verbonden is aan de kennel. De dierenarts verbonden aan de kennel is de zogenaamde contractdierenarts welke functie in het KB van 27 april 2007 gedefinieerd wordt als “de dierenarts erkend overeenkomstig [...] de wet van 28 augustus 1991 op de uitoefening van de diergeneeskunde die met de beheerder van een inrichting een contract heeft afgesloten [...]”.

De koper geeft hieraan gevolg waarna de contractdierenarts stelt dat enige symptomen toegewezen zouden zijn aan stress die het gevolg zijn van een gewijzigde omgeving. Dierenartsen zijn verbonden aan een deontologische code dewelke hun onafhankelijkheid dient te garanderen. In casu vermeldt het vonnis echter subtiel het volgende: “[d]e diagnose van de dierenarts [E.H.] dat één en ander te wijten is aan stressfactoren, is alleenstaand en staat in schril contrast met de diagnose van de andere dierenartsen”. Inderdaad, nadat de koper de genoemde arts heeft bezocht wordt opnieuw een beroep gedaan op andere artsen (o.a. verbonden aan een Faculteit Diergeneeskunde) die tot de diagnose komen van “partiële epilepsie”. Binnen de twee weken na aankoop diende de hond bovendien behandeld te worden voor een gezwollen oog en diarree. Uiteindelijk heeft de hond het overleefd – de hond leeft nog steeds – en maakt het vonnis melding van het feit dat sinds het toedienen van de voorgeschreven medicatie de aanvallen minder frequent zijn.

Vier rechtsvragen stonden in het vonnis voorop. Ten eerste: zijn de bepalingen van de wet consumentenkoop van toepassing? Ten tweede: kunnen de bepalingen van

het garantiecertificaat dat werd afgegeven bij de verkoop geïnterpreteerd worden als het vorm geven aan de aansprakelijkheid (“aansprakelijkheidsbeperking”) van de hondenverkoper? Ten derde: kan de koper aanspraak maken op een passende prijsvermindering en dient niet te worden overgegaan tot “vervanging”? Ten vierde: kan de verkoper aanspraak maken op de vergoeding van zijn morele schade.

Wat betreft de 1ste rechtsvraag – de toepasselijkheid van de wet consumentenkoop (art. 1649*bis* e.v. BW) – is het opvallend dat de verkoper de toepasselijkheid van de wetgeving niet betwist. Daarmee worden impliciet drie zaken erkend: (i) de koper was een consument in de zin dat de hond is aangekocht voor doeleinden die geen verband houden met de beroepsactiviteit van de koper; (ii) de hondenverkoper is een verkoper in de zin dat het een rechtspersoon betreft die consumptiegoederen verkoopt in het kader van zijn beroepsactiviteit of zijn commerciële activiteit; (iii) de verkochte hond is een consumptiegoed, zijnde een lichamelijke roerende zaak.

Het geannoteerde vonnis ligt hiermee in lijn van de rechtspraak van het Hof van Cassatie⁷⁸. De rechtspraak van verschillende rechtscolleges maakt toepassing van artikelen 1649*bis* en volgende van het Burgerlijk Wetboek⁷⁹.

De 2de rechtsvraag betrof de formuleringen van het garantiecertificaat die, zoals hierboven aangegeven, onduidelijk zijn door het archaïsche gebruik van het woord “onverminderd”. De rechtbank is duidelijk: het feit dat in de eerste vijf artikelen een limitatieve lijst van ziektes is opgenomen doet niets af aan de vaststelling dat artikel 6 van het garantiecertificaat expliciet verwijst naar de artikelen 1641 e.v. van het Burgerlijk Wetboek. Citaat: “Uit het feit dat voor wel bepaalde afwijkingen en ziektes de verkoper zich verbindt tot terugname en terugbetaling kan geen beding worden afgeleid waardoor de verkoper voor andere afwijkingen of ziektes geen vrijwaring zou kunnen verschuldigd zijn, zoals de verkoper blijkbaar wil doen aannemen. Het certificaat vermeldt *in fine* overigens dat de bepalingen van artikelen 1641 e.v. BW onverlet van toepassing blijven. Van enig toepasselijk en toegelaten exonerationbeding is er helemaal geen sprake.” Mijns inziens is het niet zonder reden dat de rechtbank tevens spreekt over een toepasselijk *en toegelaten* exonerationbeding. Reeds onder het gemeen recht zijn exonerationbedingen die ieder nut of betekenis aan de overeenkomst ontnemen ongeoorloofd⁸⁰. Onder de wet consumentenkoop zijn de bepalingen aangaande de verplichte garantietermijn van 2 jaar (art. 1649*quater*, § 1

78. Cass. 21 januari 2010, RW 2011-12, noot S. MARYSSE. In deze zaak heeft het Hof van Cassatie het vonnis van de vrederechter uit Lokeren verbroken omdat de vrederechter die in laatste aanleg had geoordeeld de verkoper van de hond, een werkloze hobbyist, ten onrechte had gekwalificeerd als verkoper in de zin van artikel 1649*bis*, § 2, 2°. Door dit arrest erkent het Hof echter wel dat de wet consumentenkoop toepassing had dienen te vinden indien de verkoper wel handelde in het kader van zijn beroepsactiviteit of zijn commerciële activiteit.

79. Zie bv. Antwerpen 30 januari 2012, *onuitgeg.*, “Appellante [d.i. dezelfde hondenverkoper als uit het geannoteerde vonnis] betwist ten onrechte de toepassing van de wettelijke regeling inzake consumentenkoop. [...] Een dier is een lichamenlijk roerende zaak in de zin van art. 1649*bis*, § 2, 3de lid.”; Vred. Hoogstraten 14 februari 2012, *Juristenkrant* 2012, nr. 251, p. 1 en 4, noot A. GODFROID: “De ziekte waaraan het hondje leed [hemorragische-necrotiserende bronchopneumonie, afstervende longen] bestond reeds ten tijde van de verkoop en verweerster moest hiervan op de hoogte zijn. De ziekte van het dier kwam daags na de verkoop tot uiting en is een zeer typische ‘kennelziekte’. Het dier was alleszins behept met verborgen gebreken en hiervoor is de verkoper aansprakelijk.”

80. Zie algemeen: N. CARETTE, “Exonerationbedingen in het gemeen recht”, *Jura Falc.* 2004-05, p. 63-86.

BW) en het weerlegbare vermoeden dat zogenaamde gebreken aan overeenstemming die zich binnen een termijn van 6 maanden vanaf de levering van het goed voordoen reeds bestonden op het tijdstip van levering (art. 1649*quater*, § 4 BW) bovendien van openbare orde. Enige exoneratiebedingen die de volle uitwerking van deze artikelen zouden verhinderen, zijn dan ook absoluut nietig (art. 1649*octies*, 1ste lid BW). Met andere woorden: zelfs indien artikel 6 van het garantiecertificaat niet expliciet zou verwijzen naar de “onverminderde” toepassing van artikelen 1641 e.v. van het Burgerlijk Wetboek zouden de bepalingen van de wet consumentenkoop, gelet op het openbare orde-karakter, van toepassing blijven indien de verkoper handelt binnen het kader van zijn beroepsactiviteit of professionele activiteit en indien de koper een consument is. Dit laatste zal bijna altijd het geval zijn. Aantonen dat de verkoper handelt binnen het kader van zijn beroep zal eenvoudig zijn wat betreft broodfokkers. Hobbyverkopers die daarentegen slechts sporadisch overgaan tot de verkoop van honden van één ras (bv.: één nest per jaar) zouden m.i. dan weer geen verkoper zijn in de zin van artikel 1649*bis*, § 2, 2° BW.

Ten derde stelde de vraag zich of de koper aanspraak kon maken op een passende prijsvermindering in de zin dat voldaan moest zijn aan de voorwaarden van artikel 1649*quinquies*, § 3 BW. Dit artikel stelt dat de verkoper slechts een passende prijsvermindering of ontbinding van de koopovereenkomst kan eisen “*indien hij geen aanspraak kan maken op herstelling of vervanging*”. De overwegingen van de rechtbank aangaande deze vraag zijn van een bijzonder belang. Het is immers een gekende praktijk van sommige professionele hondenverkopers om de klagende koper voor een onredelijke keuze te stellen: indien de zieke hond wordt teruggegeven aan de kennel wordt voorzien in “kosteloze vervanging”. Aan de getroffen consument wordt dan tegelijk gemeld dat enige andere vorm van garantie niet mogelijk zou zijn. Uiteraard is dit geen aanvaardbaar voorstel omdat de koper zich na aankoop aan het dier heeft gehecht en niet geconfronteerd wil worden met de onzekerheid of het dier wel in leven zal gehouden worden na teruggave aan de verkoper. Met veel begrip voor de situatie stelt de rechtbank dan ook: “Gezien het hier een ziek dier betreft, kan er geen sprake zijn van kosteloos herstel. Om dezelfde reden vordert de koper terecht geen kosteloze vervanging. De rechtbank neemt aan dat zij zich beiden aan het dier hebben gehecht, wat o.m. blijkt uit de kosten en moeite die de koper zich heeft getroost om aan de epileptische aanvallen te verhelpen. De rechtbank neemt eveneens in acht dat het objectief niet is uitgesloten dat in geval van vervanging het vervangen dier zal gedood worden. [...] Aangezien het een levend dier betreft kan aan de koper niet worden verweten oog te hebben voor het welzijn van het dier. Dit is overigens een verplichting in het kader van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn van dieren.”

Ten slotte diende de vraag beantwoord te worden of de koper aanspraak kon maken op een morele schadevergoeding. In deze zaak oordeelt de rechter soeverein dat een morele schadevergoeding niet kon worden toegekend. In een andere zaak, waar dezelfde contractdierenarts optrad voor een andere professionele verkoper, werd wel een morele schadevergoeding toegekend⁸¹. Het verschil tussen beide zaken is wellicht

81. Vred. Hoogstraten 14 februari 2012, *l.c.*

dat in de zaak voor het vredegerecht van Hoogstraten de hond zeer snel na aankoop is gestorven.

Conclusie: het geannoteerde vonnis toont aan dat de wetgeving aangaande dierenwelzijn op punt lijkt te staan, doch dat vereist is dat de formulering van het garantiecertificaat wordt aangepast. Nu bieden de eerste vijf artikelen van het garantiecertificaat een schijnverweer aan verkopers van zieke, veelal geïmporteerde, honden. De op heden nog federale instantie⁸² die instaat voor de controle op de naleving van onder andere het KB van 27 april 2007 dient dringend over te gaan tot de opvolging van bepaalde dierenartsen die aan verschillende broedfokkers hun diensten aanbieden. Het roept immers vragen op dat één bepaalde dierenarts de contractdierenarts is van vele verschillende professionele hondenverkopers.

Anthony GODFROID
Advocaat

82. De FOD Volksgezondheid, Dienst Dierenwelzijn en CITES. Te noteren is dat de uitvoering van de zesde staatshervorming ervoor zal zorgen dat dierenwelzijn een regionale bevoegdheid wordt.